

6. Vilensky M. Yale University endowment jumps to \$24 billion [Електронний ресурс] / M. Vilensky. – Режим доступу: <http://www.marketwatch.com/story/yale-university-endowment-jumps-to-24-billion-2017-11-06>

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Слатвінський М. А., к. е. н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

В умовах бюджетних обмежень особливого значення при проведенні інвестиційної політики держави набуває механізм державно-приватного партнерства (ДПП), який повинен забезпечити фінансування капіталомістких довгострокових проектів із залученням позабюджетних джерел. ДПП дозволяє скоротити і оптимізувати витрати бюджету, з іншого – підвищити якість виконання інвестиційного проекту і згодом суспільних послуг, що надаються на його базі.

ДПП є відносно новим інструментом у забезпеченні економічного розвитку регіонів. У світовій практиці існує значне різноманіття форм ДПП та інститутів, що забезпечують їх функціонування (рис. 1).

При структуризації нових інвестиційних проектів, які реалізуються на засадах державно-приватного партнерства, дуже важливо використовувати комплексний підхід, заздалегідь опрацюовуючи всі можливості розвитку регіону, залучаючи в проект всі потенційні супутні бізнес-напрямки.

Формування пулу інвестиційних проектів ДПП має відбуватися у відповідності з галузевими та регіональними стратегіями розвитку, при цьому основним механізмом їх реалізації має стати проведення тендерів на укладання контрактів ДПП та їх подальше виконання. Відповідальними за підготовку та управління цими проектами повинні стати органи державної та місцевої влади, в структурі яких доцільно створити регіональні центри ДПП, що будуть розробляти і приймати рішення щодо укладання контрактів, організовувати управління проектами впродовж їх життєвого циклу, формувати механізми залучення бюджетних коштів до фінансування проектів, а також здійснювати аналітичне забезпечення управлінських рішень з питань розвитку ДПП.

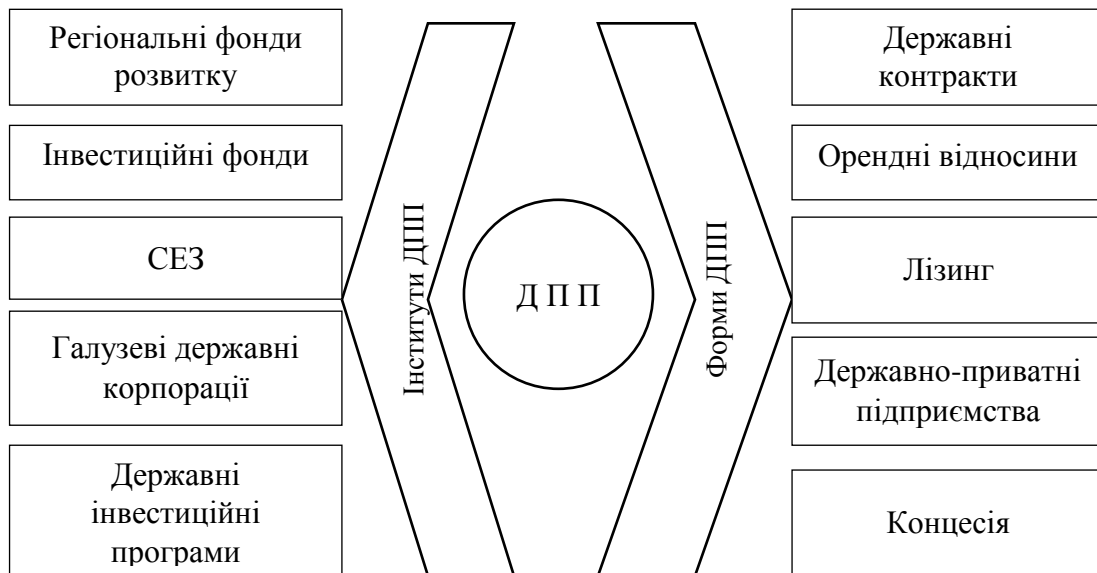

Рис. 1. Форми та інститути державно-приватного партнерства

Організація діяльності регіонального центру ДПП не передбачає обов'язкового створення нового підрозділу в структурі органу місцевої виконавчої влади. Відповідними повноваженнями може бути наділений вже існуючий підрозділ шляхом внесення змін до положення про нього.

Важливим елементом діяльності регіонального центру ДПП має виступати створення при ньому колегіального органу, що складатиметься з керівників підрозділів місцевої виконавчої влади на чолі з главою регіону. Його створення дозволить узгоджувати та координувати вирішення міжвідомчих питань при організації ДПП, що є необхідною умовою ефективної роботи публічного суб'єкта з організації та реалізації проектів. Основною функцією колегіального органу має бути ухвалення рішень на основі пропозицій, розроблених регіональним центром ДПП, щодо затвердження переліку пріоритетних інвестиційних проектів ДПП, концепцій і графіків підготовки конкретних проектів тощо.

Таким чином, діяльність регіональних центрів ДПП дозволить проводити підготовку інвестиційних пропозицій регіонів і надавати органам державної та місцевої влади допомогу у підготовці проектів відповідно до вимог.

Одним із ключових критеріїв успішного впровадження ДПП в інвестиційній сфері є суспільна та бюджетна ефективність проектів, що досягається вкладенням державою бюджетних коштів в розвиток інфраструктури, тоді як приватний капітал вкладається в створення промислових об'єктів на території регіону, що в сукупності формує в майбутньому грошові надходження до бюджету відповідного рівня, які покривають попередньо здійснені видатки з бюджету. Однак використання

такого підходу обмежується обсягами бюджетних коштів, що можуть бути вкладені в розвиток інфраструктури.

В цьому випадку затребуваною стає модель, згідно якої приватний інвестор може вкладати кошти як у створення промислових об'єктів, так і в розвиток інфраструктури. При цьому повернення інвестицій відбувається не тільки за рахунок надання платних послуг, а й майбутніх доходів або економії коштів бюджету.

Перспективною формою співпраці держави і власників приватного капіталу, яка також передбачає співфінансування з бюджету, є концесії. Окупність створення об'єктів інфраструктури досягається за рахунок надання платних послуг [1].

Іншим критерієм успішного впровадження ДПП є комерційна ефективність інвестиційних проектів, що визначає можливість залучення приватного капіталу для фінансування цих проектів. Це вимагає зниження бар'єрів для входу бізнесу на ринок проектів ДПП – з цією метою доцільно розвивати конкуренцію за проекти не тільки на етапі їх підготовки та відбору, а й за експлуатацію вже побудованих об'єктів. Зазначене вище дозволить підвищити ефективність інвестиційних проектів, або, у випадку неуспіху, передбачатиме можливість заміни інвестора або оператора.

Одними з перспективних форм ДПП для України є моделі «built–operate–transfer» («будую-володію-передаю») та «built – operate – lease – transfer» («будую–володію–передаю в оренду–передаю у власність») (окупність інвестицій в певний об'єкт досягається за рахунок його платної експлуатації або за рахунок виплат з бюджету відповідного рівня) [2]. Ще одна форма ДПП, що має принципове значення для розвитку об'єктів, які можуть перебувати лише у державній або комунальній власності, – проект з оплатою в розстрочку протягом 10-15 років [3].

Отже, формування та розвиток державно-приватного партнерства в Україні є актуальним для активізації інвестиційних процесів на регіональному рівні – організація партнерства між місцевими органами влади та власниками приватного капіталу має ряд вагомих переваг порівняно з бюджетним фінансуванням:

- вкладення бюджетних коштів лише в ті напрямки проекту, які є низькоефективними для приватних інвесторів;
- перенесення видатків місцевого бюджету на фінансування капітальних інвестицій на майбутні періоди шляхом викупу в розстрочку готового об'єкта, який використовується в інтересах держави та місцевої громади;
- економія бюджетних коштів шляхом відмови від вкладення капітальних інвестицій на основі передачі приватному інвестору прав на

комерційне використання об'єкта до моменту окупності;

– формування позабюджетних механізмів забезпечення зобов'язань державного замовника перед інвесторами в рамках договору ДПП.

Список використаних джерел

1. Про концесії: Закон України від 16.07.1999 р. № 997-XIV зі змін. і доповн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14>.

2. Llanto, G. (2008). A review of build-operate-transfer for infrastructure development: Some lessons for policy reform. Retrieved from http://www.eaber.org/sites/default/files/documents/PIDS_Llanto_2008_02.pdf

3. Farquharson, E., Torres de Mästle, C., and Yescombe, E.R. (2011) How to engage with the private sector in public-private partnerships in emerging markets, World Bank, New York, USA.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЙ СОЦІАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Станіславчук Н. О., викладач

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

В сучасних умовах в Україні актуальним є формування нового підходу фінансування соціальної сфери з метою стимулювання соціально-економічного розвитку держави. В умовах макроекономічної нестабільності критеріями оцінки якості управління бюджетними видатками є збалансованість бюджету, оптимізація витрат, але при цьому повинно відбуватися підвищення рівня життя населення.

Теоретичні та практичні аспекти фінансового забезпечення соціальних функцій держави досліджували такі вчені С. В. Волосович, А. В. Василенко, К. Д. Семенова, О.В. Ярмош, Т.Л. Лях, Л. В. Лисяк та інші.

Вивчення бюджетної політики у соціальній сфері та обґрунтування нового підходу до управління видатками бюджетної системи є необхідною умовою забезпечення реалізації соціальних функцій держави

Видатки на соціальний захист в Україні визначаються як система державних витрат для забезпечення прав громадян на соціальну допомогу, працю, освіту, житло, відпочинок, безпечне довкілля, охорону здоров'я, достатній життєвий рівень, безпечні умови праці, заробітну плату та інші соціальні права людини.

Розподіл видатків державного та місцевих бюджетів України на соціальний сферу за 2014-2018 рр. здійснюється практично у незмінному співвідношенні. Варто відзначити, що органи місцевого самоврядування